

Universal Declaration of Human Rights - Ditammari

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Oniti ba we a kpenniti kutenku yandú

Yetanfɔtɛ yiɛ yiɛ mɛ

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú dɛɛ tɛ kɛ sɔkɛsɔkɛ yi bo kɛ kutenku naati tipiiti timɔũ, dɛ tú omɔũ yi ɔo nkɛ ɔi otɔu muwɛrimu ŋo kpɛrɛ yĩnkɛ,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú isɔkɛ ʃʃ nyo di pɛitɛ koo mɔũ wee wɛntɛ kɛ ndo bɛɛ itɛ koo wuu, kɛ yɛ ti bo yĩmɛ kɛ nkari kɛ dɛ tinaati kɛ ti naa tiɔɔti, kɛ ba ndɛ ti mɛ mba yo mɛsemɛ, oniti ti dɛ ŋmanti, dɛɛ tú ketɛ,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú oniti nɛ oniti ŋmɛ, ti tũ mbo ndɛ mu titɔbɛ, ociĩri ndɛ okperi ko okperi dɛ ociĩri, kɛ yɛ dɛmɔsikaandɛ kɔ ndɛ cooti yĩnkɛ,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú initi wuɔ nyimɔu ɔo kɛnkàri kɛ naati keyɛ itɔbɛ kpɛi,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú initi wuɔ kutenku yandú dɛnɛni ɔipatri kɛparku ɔi myɛɛkɛ nɛ oniti ba we, kó ɔiyetri kɛ tú oniti pokua oniti dɔua, mɔũ yi cãã nɛɛ otɔu; kɛ dɛɛ tɛ kɛ iwuɔ nyimɔũ ɔo nkɛwɛnnɛ kɛ mpĩ kɛbeu nɛ dɛ bo naatimɛ tipiiti timɔũ,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú yɛhɛkɛ yɛ mɔũ yɛ kari kɛwɛnnɛ mu kutenku yandú ko ɔitĩnni kɔbɛ ketú ti ɔo kɛ ndɛ mɛnkɛ weti dɛɛ cɛnkɛ tukunɛ oniti kó mufommu nɛ o borimɛ,

Ti ɔo kɛnyɛ kɛ tú ti bo wɛnnɛ mɛ dinnu maɔimaa dɛɛ tukunɛ oniti kó mufommu byɛɛkɛ dɛɛ bo nte kɛ ti baa yetɛ kucɛ,

Iwuɔ nyimɔũ kó ɔitinnɛ ɔidɔyɛɛɛ piɛɛku kɛ heu ketú

Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yanda tu:

Iboti imɔũ nɛ itensaakɛ imɔũ ɔo nkɛwɛnnɛ ɔinuu kɛpĩ ndipatri ɔii ko tinaanti nɛ i yɛmmɛ kɛpã itɔbɛ ityɛ ndɛ yĩnkɛ kɛ nyɛ dɛɛ túmɛ oniti ko mufommu yɛhɛkɛ yɛmɔũ ɔwɔmɛ; oniti ba we, a cɛnkɛ bo ɔil hɛi, a ɔo nkɛ ti nyɛ kɛ ti kpenni.

Ɖitanfɔtri 1

Oniti ti pɛi ndɛ omɔũ yi kpaatri otɔu, kɛ yɛ oniti ba we, o yi ɔo nɛ fɛhɔfɛ; o mɔkɛmu mɛcii kɛhã mɛyɛmmɛ. Ti tú nɛ ɔo kɛnyari ti tɔbɛ mbɛ kɛ yiɛ mii ba nkɛwɔ ko otɔu ɔau.

Ɖitanfɔtri 2

Oniti ba we: oniti sɔua, o pɛia oniti sɔua, oniti pokua, a cɛnkɛ tú wee boti, a feu tɛkotɛ ɔibo ndaa, a dɔu nkuyiɛ mmaku botinkua nkua, a tũ ŋwee pɛɔitɛk boti cɛn kaa, a kari kɛ yũmpuraa, a ɔo nɛɔawanfɛ nɛɛa, a tú kuhɔuku nkua, dɛ yi ɔo ŋomɔũ bo ɔa ciitɛ a kpɛrɛ yĩnkɛ.

Kɛ wɛtikɛ, ba kaa hɛi túɔi kɛ domɛ, omɔũ yi ɔo kɛ nda kɔɔnnɛ kɛ ŋmanti o bo ɔa byɛɛti a yiɛnni mɛɛ kpɛi noyɛɛ nyoo cyɛɛ.

Ɖitanfɔtri 3

Oniti ba we, a niti tɔu yi dɔ nke dɔa kakii ke ɣmanti o bo dɔ tanneme kufɔtitenniku.

Ditanfɔtri 4

Omoɔ yi dɔ nkeɔɔ otɔu kuɔaaku ke ɣo senni; oniti me nyi moke muwɛrimu o bo fiteme otɔu koo naa nku ɔaaku.

Ditanfɔtri 5

Omoɔ yi dɔ mbe ɣo duku sɔntike fɛpaɔpyefe tɛme, ɣo me nyi dɔ nke nfeuri kukpetinku kɔmme ke cɛrme.

Ditanfɔtri 6

Oniti, a cɛnke bo kee byeke a dɔ kenye ɔee ci ne ɔee yi ci koomoɔ ba dɔ soute.

Ditanfɔtri 7

Dikotinu tu timo kɔ kuɔpiku nku. Okoti, ɔebire, onitidu onitipoku, okpaati, ociiri kuhɔuku, ba wuo, dikotinu dii o kanke.

Ditanfɔtri 8

Koomoɔ sente dikotinu ke dɔa wɛnte, a baa yi huti huti; a bo o to tibeenti nti ke ɔe kɔ tinaantii ke nku.

Ditanfɔtri 9

Be baa na ke sɔnte kepɔ ɣomu ko o kpetine yoo ko o ɔenne dihei.

Ditanfɔtri 10

Oniti ba we, ke be dɔa yu tibeenti yoo be dɔ pi nne timati, ɔibeentinni kɔbe dɔ nke dɔa bekemu ke ya ɔedomme ke ne na ke tikwu.

Ditanfɔtri 11

1. Ke be tu omoɔ caare ke mu nyi o bekenɛ keya ke mommoɔ ɣme yoo siyaabisi nsi o tu mu yi ye timati tibeenti ti bo tibate.

2. Oniti kaa caare ɔemare ke so nke dikotinnu kɔ ɔipatri yi tu ɔe ci, a yi dɔ nketa ɔitou; ke ɔe me mbaa sɔ mbe dɔ nkeyetoo keyoɔ ɣa to ɔeyinke be ɔke baa tɔnte.

Ditanfɔtri 12

Omoɔ yi dɔ nketa we yi te tiinaan ti myeɛke, keye, ɔe so me nyi kaa wɛnte otɔu ke ɔe yaa naa nne ɔikpanni. Dikotipatri me nnaa mu kekpa ndeyinke ke ɔe you.

Ditanfɔtri 13

1. Oniti ba we, a bo na keyite ke ncenti a yemme ɔome kaa pɛnsiri dii hei a kari.

2. Kaa me nyite kekote kee byeke, ba diihei kece, nkeɔe a bo na kekonnimu ɣa cyee, a dɔ diimɔnni.

Ditanfɔtri 14

1. Kε βε qaa qɔ mɛyɛi kε qaa harinε ba a yi mɔkε qifɔtɔɔ a bo na keyite kekɔtε kεsɔrε a mε nqɔ diihɛi; qε kɔ qihɛi kɔbε mε nyi qɔ nke qaa βeti.

2. Bε mε nε yi yɛ kaa yeke kε bε qɔ kwuɔ nne tipiiti timɔũ, bε nqɔ wuo kaa qɔɔri a qɔmε.

Ditanfɔtri 15

1. Fɔ nɔniti, a ba nfou kε bo kε yi yɛ a boti tuku.

2. Omɔũ yi qɔ nke yetεnε sɔntikε nɔtɔu o ko kuboti tuku; kε weemε nne qɔ nε omaa o bo namu kε naanne kuboti teku.

Ditanfɔtri 16

1. Oniti, kaa cɛnkε baa nkεdee, a bo na kεpwoke yoo a yenke a mε nqɔwe kε qɔ hɔnnε tεcyɛɛtε. Oniti nε o poku, omɔũ yi qɔ kensei otɔu fεnɔnfε kε nkemmune qɔ bo yate qiiyie kε nsa kε qiborimε yi maa.

2. Onitidɔu nε oniti poku kε bε ti nake ti kwuɔ otɔu mɔu tɛnkε yi qɔ kε nkɔɔ kε firi βεcwooke kɛfi kε qε fi.

3. Ne yaaro tεcyɛɛtε tεε baa kɔti kε tεcyɛɛtε yi bo kunaamunku yi bo kuboti mε nyi bo.

Ditanfɔtri 17

1. Oniti ba we, a bo amma nqaa, qɔ sũmaa, omɔu yi qɔ nke nkɔɔnnε otɔu o kpεrε yĩnkε.

2. Omɔũ yi qɔ nke sɔntε kεfeetε otɔu kpεrε nε muwɛrmu.

Ditanfɔtri 18

Oniti ba we, omɔũ yi qɔ nke nqɔ kɔɔnnε a yemmε mε nɔti kpɛi; omɔũ ba nqɔ kɔɔnnε a qɔummε kuu nyeinku yoo a feumε muu ntentaa yoo a yi qɔummε kuyie maku amε nyi feumε mutaã mamu kpɛi kaa qɔ ketikε, a bo youmu kuyiendqummu maku kɔ mεborimε kε twotε mεtεmε; a bo amaa nqaa, di sũmaa, qɔkɔmbɔɔti yi qɔ nke nqɔwɔ qɔ bo nqɔummε qɔkɔ kuyie qɔqɔku yoo qɔ nqɔku mεkwuɔ nqɔ bɔkε kεpaã nsikoo βεcirbε, kε haa qɔkɔ yεbaa nke twonko itye nqɔibi, ba oniti kaa bɔ kεε byεεkε.

Ditanfɔtri 19

Ba we, kaa yemmε hɔti a bo na kε ti βεimmu omɔu mε mba na kε qaa kɔkεnε tiyĩnkε; ba we, a bo na kεbekε a qɔti nɔ nintε kεε byεεkε, kε ti two nɔ mε nqɔwe nε a nintε tii naanti kɔ kuboti.

Ditanfɔtri 20

1. Oniti ba we, a bo namu kεwɛnnε ketiinne a kɔbε a mε nqɔbε kε qɔ nake qɔ kpɛti; a bo namu kε mbo qitinni a mε nqɔri myɛɛkε, qɔndi yemmε cɛnkε ba nɔ tiyɛiti, qɔ cɛnkε ba nqɔri mɛyɛi.

2. Omɔu yi qɔ nke tannε otɔu qitĩn ni mari myɛɛkε nε muwɛrimu koo yemmε yi qɔidɔ.

Ditanfɔtri 21

1. Oniti ba we, a qɔ nke nqakεmu a hɛi kɔ mufommu byεεkε kɔ tinaanti ba kaa yi ha qitĩnni qii tɔ kutenku qimɛɛkε; a qɔ kε ntee n nεmu bεε pĩ nne qimɔũ qɔ kɔ qiyetri.

2. Ba we, a bo namu, kε nsa kaa kɔbε cεnkε qaa qɛitε, kεmpĩ nɔ hɛi bo ncenti mεε boti kε qε nsie mutɔmmu yĩnkε.

3. Bεkpaatibε qo kε nqɔɔri sihεikembii qo mεε borimε qihεi myεεkε; yεpatε yεε tu nqo nke nii cwɔ weti weti ba bɔkεbɔkε ba mbo, kε na kεceetε qitinni kotri kekannε qipanni. Ɖεkɔ mupaticɔrimu mɔnni, omɔu yi qo kε nkɔɔnnε otɔu kε fiinko o yεmmε, keyɛ qihεi kɔ meborimε yi tɔ omɔumaa kɔmmε, omɔɔkoo ηmεɛtε mε nyi tɔ otɔɔ kou.

Ɖitanfɔttri 22

Oniti ba we, fɔ tehεikembite a tɛnkε yi qo kεwɛtε kε nsenni ηacyεε; tiqawanti yi kpa a nne qo nke yetoo kεmɔɔtε a kpεrε kεpεtε itye nyii bo nte kaa na kεnyε qεε ci nε qεε yici; qεmɔɔ mεmmε qεε bo nte kaa naa ηoniti keyε a fεi yεkεkε tɔ nqo nke ntee nyetɔbε qεqεbyεεkε. Oniti, kaa mε nyi cote bε ɔɔ yi nqaa too titɔuti.

Ɖitanfɔttri 23

1. Ba we, a qo nke mmɔkε mutɔmmu ηa pimmu, kε waa ηa qɔmu kε mpɔ kε qε qaa naati; omɔu tu nyi do nke nkpa mutɔmmu.
2. Bεε pɔ mmutɔmmu mamumaa kε bεkuute ma, bε tɔnfεinti qo nke mmamu.
3. Wee cɛnkε pɔmmu mamu, o qo nke cu o kɔnyonku; keyɛ qεε bo ntemε koo na kε nfou nε o cyεɛtε kɔbε kε ba ηaari.
4. Ba we, kaa qo a bo namu kεwɛnnεnε betɔmpitibε tɔbε kε qi hɔnnεyεntɔntirε kε ηmɛ ndinuu kεfeetε qimaa.

Ɖitanfɔttri 24

Oniti ba we, a qo nke nii cutε mutɔmmu kεhompe kekɔtε tikwεiti; a yi qo nke nii mpi mutɔmmu kukpetinku tehompute bε mε mbaa keetε a qiti.

Ɖitanfɔttri 25

1. Oniti ba we, a qo nke nfou kε qε wenni kaa kɔntii nnaati, fɔ nε ηa cyεɛtε kɔbε; a nε bo na kaa fommu ηmenni kaa yimɔkε a yommaa a yi mɔkε tiyaati, a yi mɔkε a qɔudε, kaa mε mmɔ ηa ba na kεtaa ηamaa. Wee mɔntε mutɔmmu, wee mɔ, kuhɔuku, okupoku yoo okuɔɔu, opokɔti yoo oqakɔti, ticite qεkewe, wee cεnbo mεsemme myεεkε bε yi qo nkɔ yoo qεmyεɛkε koo nfɛuri.
2. Ti qo nke qɔ kεnyε tisaponyɔti nε tibi kpεi mεsaaibi imɔu: opopɔpɔri kpεia, ipocɔutebia, ipocɛmbia, ba i, i yi qo nkensenni.

Ɖitanfɔttri 26

1. Oniti ba we, a qo nkentye, kε na kεpεtε mεcii. Omɔɔ yi qo nkεyieeti kε na kεtannε o birε qakɔɔri sampɔu. Ibi imu qεmare yi qo nke baa ta qεkɔ qakɔɔri. Ɖakɔɔribε bεbεbii bεε myεɛkε mutɔmmu qo nkεpitε tipiiti timɔɔ nqi; bεε ko yεpatε kpente kpenkε kε qɔ mbεε ta qakɔɔri odyεewe bεmɔu bε bo na kεtamu kε bε cɛnkε qɔ.
2. Ɖakɔɔri qo nkεtwo nqεbire itye nke qε bεnkε qε bo imε kεnaa ηoni ti keyɛ oniti ba we, a qo nke nkpeni ti mufommu myεɛkε. Ɖakɔɔri qo nkεqɔ kε bεnitibε kee betɔbε tɔmu kε bonkunε bεyεmmε kekɔuɔ mbetɔbε mεsemme, kε iboti imɔɔ kutenku yandɔ nqo itɔbε, kε initiboti kutenku yandɔ kɔ qitinni qidyεeri dii mε ηari kε qɔ kεpau nyekpare kε qii na kε yεpau nke kutenku narke tipiiti timɔɔ.
3. Ibi yεmbε bεε qɔkε qo nkεnyɛ weti weti bebi qo nkεpεtε iitye nε i qo nkεbεbii muutɔmmɔ.

Ɖitanfɔttri 27

1. Oniti ba we, be ɔɔ ɔa bantɛnɛ a ko kuboti kó meborime; a ɔo nkebaa: nte ɔifɔnni, nte ɔikūtri me ndomme. A ɔo mbeɛ ɔaatwoɔ meɛii kaa munkɛɛ metwo mbetɔbe ke kutenku nnaati keɔimɔũ ɔipete mesaa.

2. Be tú oniti centine ɔo sɔu; obaribenti me nyi yari ohauti. Oniti tú mpĩnne mu o mu nyo nne.

Ɖitanfɔ̃tri 28

Ɖipatri ɔidyɛɛri ɔii ntú ba we, o ɔo nkeyetoo mu ke bɔkebɔke ba mbo kupiku maku; ke memme ɔɔke ti ba na kepete mesaa.

Ɖitanfɔ̃tri 29

1. Oniti ba we, kaa poo ɔaboti yoo ɔitinni a bo ɔii myɛɛke a nyɛ kaa poo ɔamaa ndi.

2. Omɔũ yi ɔo nkeɔɔ otɔu o yi ɔo ke beɛ wee ɔɔre omɔmmwɔɔ, keyɛ oniti ne oniti ɔme ke ti ɔo nkenvari ke wɛte keɔe titɔbe.

3. Fɔ̃ wee yi ɔo mekɔmmɛ a bo ntũ seiɔme kutenku yandú kó ɔipatri ɔidyɛɛri me nyɛ nde ndomme.

Ɖitanfɔ̃tri 30

Ɖipatri ɔi myɛɛke, tinaanti mati yibo ke ndonne ɔihe i mari, ɔitĩnni mari yoo oniti ɔo o tisenkri, kennau kewãa ɔwãa, ke faari faari ke hati bɔkebɔke. Oniti ba we, a kpenni ti kutenku yandú.
